

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZGANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZGANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZGANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Slovenska kmečka stranka na Goriškem.

Strankarski boj na Goriškem je dosegel že zdavnaj višek, da se more popolnoma meriti z odurnim, da, naravnost gnusnim bojem, ki vlada na Kranjskem med liberalci in klerikaleci. Kakor na Kranjskem, rodile so tudi na Goriškem te razmere stranko, kateri ni na tem, da bi obmetavala svojega nasprotnika z najsmrdljivejšim blatom, temveč je njena skrb posvečena edino le narodnemu napredku in blagostanju. Mesarski boj med liberalci in klerikaleci je tudi na Goriškem rodil krepek odpor v slovenskem ljudstvu, ki je našel izraza v letos novoustanovljeni gospodarski stranki, ki si je nadala ime „Slovenska kmečka stranka“. Sedaj je začela izdajati ta stranka tudi svoje glasilo. Pred seboj imamo prvo številko „Našega Glasa“, ki prinaša na uvodnem mestu strankin program, ki se, ako že ne prav v vseh potankostih, katere so prirejene goriškim domačim razmeram, pač pa v glavnih stvareh popolnoma strinja s programom naše S. G. S. Iz tega članka pod naslovom „Kaj hočemo?“ naj povzamemo sledeče glavne misli:

„Hočemo mir v deželi. Ljudstvo se je naveličalo strankarskega boja, ki nam neizmerno škoduje v političnem in gospodarskem pogledu, ne gléde na demoralizacijo, ki je naravna posledica vsakega boja med brati; vse gre rakovo pot. Nas goriških Slovencev ni mnogo več nego za eno veliko družino, pa se med seboj koljemo, da je groza. Temu mora biti konec in ta konec mora napraviti ljudstvo samo s tem, da zapodi od sebe vsakega hujskača. So namreč ljudje na tej in na oni strani, kateri z vsemi silami netijo razpor in strankarstvo; to pa zategadel, ker imajo od strankarstva posredne ali neposredno osebne koristi.

Hočemo torej, da se vsi goriški Slovenci združijo v en sam tabor v svrhu skupnega delovanja za kulturni, gospodarski in politični napredek našega naroda.

Hočemo, da se za ljudstvo dela, ne pa da se je samo pita in tolaži s frazami ter strahuje in fanatizuje. Dosedaj ne vidimo nikjer nobenega pravega dela za ljudstvo; vse le prazne besede. Ljudstvo poznajo samo pred volitvami. Takrat obečajo stvari, o kojih sami dobro vedò, da so neizvedljive: po volitvah se za ljudstvo nihče več ne zmeni. V važnih in odločilnih političnih, gospodarskih in kulturnih vprašanjih ni resnega in premišljenega nastopa in dela. Nobena stranka nima zadostnega števila sposobnih

ljudij za razna častna mesta; vsled tega vidimo, da sedijo na kuruličnih stolih tudi možje, kojim nedostaje zmožnosti, energije in volje za odločno in premišljeno delo in da mnogi živajo samo narodne sinekure brez dela.

Mi hočemo dalje, da se našega ljudstva ne bega ne z vero, ne s svobodomiselnostjo. Naše ljudstvo je po svoji ogromni večini rščansko-svetovnega naziranja in prepričanja; o tem nobenega dvoma. Tega verskega prepričanja našega ljudstva se ne sme rušiti v nobenem pogledu, ne z bagatelizovanjem verskih naprav, niti s poniževanjem ali celo zaničevanjem verskih služabnikov, duhovnih. Na drugi strani pa tudi ne gre izkoriščati verskega čuta v ljudstvu za strankarske namene in izigravati vero kakor prepirno jabolko.

Mi želimo, da živaj duhovščina spoštovanje med narodom, da more uspešno vršiti svoj vzvišeni poklic, smo pa proti temu, da bi v posvetnih stvareh moralo veljati le to, kar zahteva politična stranka duhovnikov in da bi se vsakega proskribiralo ter proglašalo za krivoverca, brezverca, „liberalca“, ki ne odobruje političnih napak te stranke. Mi priznavamo poedinemu duhovniku državljanske pravice, kakor vsakteremu drugemu polnopravnemu državljanu; ne priznavamo mu pa pravice, izrabljati svoj velik vpliv, ki ga ima na versko čuvstvanje ljudstva, v svrhu politične nadvlade.

Naš narod je dober, plemenit. Kakor pa skvari politična strast značaj posameznega človeka, tako pokvari tudi značaj ljudstva. Mi hočemo torej tudi, da se narod ne zapeljuje v političnega strasti, marveč da se ga blaži in vzgojuje, kar se pa doseže samo z brezstrastnim delovanjem.

Surovost našega časopisja dosegla je vrhunec; mesto da bi časopisje vplivalo blagodejno in vzgojevalno na ljudstvo, opažamo, žal, nekaj popolnoma nasprotnega. Mi hočemo torej, da preneha surova brutalnost naših javnih glasil, katera uničuje blage čute našega naroda.

Mi hočemo s kratka: miru med našim narodom in dela za njegove gospodarske in narodne koristi.

Mladi, delaljubni stranki in njenemu glasilu želimo najboljših uspehov, katere bo tudi gotovo dosegla, ako bo zvesta ostala svojim načelom, kar gotovo pričakujemo od nje.

Slovenska Matica in nje odbor.

Ni davno, kar se je spremenilo vodstvo tega za slovensko slovstvo in za nas Slovence sploh važnega zavoda.

Nje predsednik, c. kr. dež. šolski nadzornik gosp. Francišek Levec je zapadel Mamonu in raditega moral odstopiti. Zapustil je Slovensko Matico s pego na čelu. „Mortuus est“.

V številki 256 razkril je pa „Slovenec“ nov madež na osehah članih Maticnega odbora.

Zopet naj bi bil Mamon in pohlepnost po denarju vzrok, da pade senca na zavod in osebe, ko jim so bile dosedaj še čiste roke, in skoraj pride čas, da ne bo niti v vodstvu našega naroda več mož — na koje bi se zamoglo ljudstvo brez strahu pred prevaro opirati. K stvari.

Pred 15 leti je umrlj g. Anton Knez zapustil Slovenski Matici 37 kom. delnic Narodne tiskarne po 200 K z dostavkom, da imajo pravico glasovati za nje gg. Hribar, dr. Tavčar in profesor Jesenko — in naj se delnice tem gospodom izročijo. Tako se baje čita v oporoki.

Petnajst let so glasovali omenjeni gospodje na podlagi tega volila pri občini Narodne tiskarne, ne da bi bil eden ali drugi izvajal do delnic kako posredno ali drugo zahtevo.

Po preteku te dobe pa se je pokazala pohlepnost in pričela se je gonja za delnice in končno še po obrestih, katere so se vpisovale leto za letom v prid Matici. Kdo je sprožil to pohlepnost po delnicah, nam ni znano, vemo le, da so se delnice že med imenovane tri gospode, člane odbora, porazdelile in da je pričel g. profesor Jesenko s tožbo zaradi obresti. Razdelitev preskrbel je odbor Matic sam, to brez pooblastila občnega zbora.

To na eni, in da si gospodje Hribar, dr. Tavčar in Jesenko šele sedaj lastijo last delnic, na drugi strani daje članom društva in občinstvu misliti in dvomiti, da bi bilo tu vse v redu. Poleg tega pa se na objavo „Slovenca“ ne gane nobeden imenovanih.

Dobro vemo, da je denar gospodar sveta, vemo pa tudi, da so gospodje gmotno tako podprti, da jim ni potrebe segati po denarju Matic, katera itak denar krvavo potrebuje za narodno blaginjo, in katera vsote 7400 K ne bode izlahka pogrešala.

Nastane pa tudi vprašanje, jeli možno, da bi bil pokojni g. Knez volil delnice Slovenski Matici, obenem pa tudi njihovo neomejeno last izročal gg. Hribarju, dr. Tavčarju in Jesenku? Ali ni on imel z imenovanjem in dostavkom „da se tem izroče delnice“, le namen, za vse čase osigurati, da glasujejo v Narodni tiskarni le odkriti in pristni liberalci — da pa užitek ostane v prid Slovenske Matic.

LISTEK.

Pisar.

Spisal Ivan Pugalj.

Mladi in zaljubljeni pisar Edmund se je izgubil sredi popoldneva. Zapustil je na skrivaj posavski grad, kjer je služboval, podkupil je hlapca, da ga je čakal v gozdu z osedlanim konjem, zagnal se je v sedlo, dal hlapcu srebrn denar, nategnil črne in svetlo okovane uzde in v naglem diru izginil.

Lep je bil mladi pisar Edmund, kakor mleko in kri je bil njegov obraz, njegovi lasje črni in mehki kakor svila, oči temne in velike in pod nosom so mu baš poganjali temni brki. Nekoč — grajska kronika je to prezrla — je imela nad njim sama grajska gospa svoje dopadajenje. Ali brezuspešno je bilo, zakaj pisar Edmund je imel dekleta, ki ga je ljubil in mu hranil zvestobo.

Naglo je jezdil mladi pisar, daleč je še imel do kraja, kamor je bil namenjen. Do polnoči je moral biti na mestu, pod oknom samotne kočee koncem dolenske vasi, kjer biva njegovo dekle, misli nanj in po njem hrepeni in ga to

noč vsa nestrpna pričakuje. Pisar je samo pomislil nanjo, predstavil si jo je v duhu in nehote so pritisnile konja ostroge, da se je vspel od tal in še v hitrejšem diru nadaljeval svojo pot.

Svetle oči ima njegova ljubica, nekoliko vlažne, da se svetijo, kakor rosne rože. Njeni lasje so zlati, beline njenih lic ni mogoče popisati, njene ustne so rdeče kakor škrlat in njihovo sladkost je mogel pojmovati samo pisar Edmund, ki jih je okušal.

Na popotovanju je bilo to. Spremljal je svojega gospoda, ki je šel v pohode na daljni dolenski grad, in ko je hodil nekega večera sam po vasi, je našel njo. Na studencu jo je našel, ko je zajemala vodo. Lepo je bilo takrat. Dekle je bilo sramežljivo, pisar vesel in razposajen, silovna jo je objemal in poljubljal. In drugi večer se je vse ponavljalo in tretji in četrti zopet in dogodilo, da je občutil ob slovesu veliko žalost. Kakor bi jemal slovo od mladosti, od vsega lepega na svetu, od življenja samega.

Obljubil je, da se vrne, da pride ponjo in jo odvede seboj. In razložila mu je vse: da jo hočejo doma poročiti s fantom, ki ga nima rada, da bo tainta dan svatba in da bo brez njega nesrečna vse življenje. Tisto noč pred

svatbo je obljubil, da pride, in zdaj se je bližala tista noč . . .

Solnce je že zahajalo, v večerni zarji so žarele gorenjske gore, nekje daleč je zvonilo s ponižnim in žalostnim glasom.

Pisar Edmund je prihajal iz gozda na plano, čil je bil njegov konj in letel je kakor ptica. Ozka cesta se je vila pred njim, ponekod izprana od nalivov in ponekod preraščena z nizko in bledezeleno travo. Zadaj za njim že daleč na strmini je stal samotni posavski grad, resno je gledal krog sebe po holmih in dolinah kakor gospodar po svoji družini.

Mladi pisar je mislil na ljubico. Spodaj pod vasjo bo privezal v gošči konja, oprezno in tiho se bo približal beli kočii, že oddaleč da bo spoznalo dekle, prihitelo bo k njemu, odšlo z njim do konja in tam jo bo vzel v naročje in odjezdil z njo v tujino. V svojo domovino pojde z njo, ki je daleč tam v cesarskem mestu. Tam jo bo poročil, tam bo živel z njo v sreči in zadovoljnosti in se spominjal z veseljem svoje drzne nočne ježe. Službo bo imel, in ko bo ob večerih truden od dela, se bo oslajal s spomini . . .

Že se je zmračilo, sove so se pričele oglašati na desno in levo, netopirji so letali mimo, globoko iz gozda

— **Narodno radikalno dijaštvo v Gradcu** je poslalo sledečo izjavo: „I. Narodno radikalno dijaštvo v Gradcu, zbrano po prvoletniškem večeru društva Tabor v Gradcu dne 9. novembra 1907 protestira najodločnejše proti žaljivi in krivični rešitvi gimnazijskega vprašanja v Ljubljani in najodločnejše obsoja izdajalsko početje S. L. S., ki se je zavzela za tako rešitev. II. Narodno radikalno dijaštvo v Gradcu zbrano po prvoletniškem večeru društva Tabor protestira odločno proti nečuvenci zlorabi uradne oblasti predsednika deželnega šolskega sveta kranjskega napram prof. dr. Plešiču. — Prof. dr. Plešiču pa izreka svoje spoštovanje za možati nastop v narodno in stanovsko korist.“

— **Dopolnilne deželnozbornske volitve v celjskem okraju**, kateri mandat je bil v rokah odstopivšega gosp. dr. Dečkota, so razpisane. Volilni okraj — kmetska kurija — obsega sodne okraje Celje, Gornji grad, Vransko, Konjice, Šmarje in Laško. Kakor se čuje, namerava narodna stranka v tem okraju kandidirati državnega poslanca Fr. Robleka, kateri bi imel mnogo upanja na zmago. Klerikalna stranka se tudi že pripravlja na volitve, a o imenovanju kaknega kandidata še ni nič slišati. Želeti bi bilo, da ta okraj zastopa res vreden naslednik dr. Dečkota, kateri je bil gotovo najdelavnejši med slovenskimi štajerskimi poslanci in bi še danes lahko deloval v blagor svojih volilcev, da se ga ni ubilo z najnesramnejšimi intrigami in mahinacijami.

— **Preteci razpor na Koroškem** se je rešil na ta način, da je sprejel dr. Müller udsko mesto v odboru katoliškega političnega in gospodarskega društva, in da je vstopil Grafenauer definitivno v „Slovenski klub“. Priobčili smo vrsto člankov, ki naj razjasnujejo politični položaj koroških Slovencev, govorili smo o vzrokih in nagibih, za nameravano ločitev med koroškimi Slovenci, vse je kazalo da je ta ločitev neizogibna. Za enkrat se je pa kriza rešila na drug način. Daleč smo od tega, da bi netili in zagovarjali razpor med Slovenci posebno na mejah našega ozemlja, zato hočemo tudi tej novejši rešitvi koroškega vprašanja nasproti ostati popoluoma nepristranski in upamo, da bodo novo pridobljeni elementi v vodilnih krogih koroških dali ododni politiki zopet pretežno narodno, slovensko smer in ji odvzeli strankarsko klerikalno barvo, ki je silila zadnji čas vedno bolj v ospredje. Čuvali bomo pa tudi naprej strogo nad vsemi pojavi slovenskega javnega življenja na Koroškem, ker smatramo strogo iz naših lastnih vrst izhajajočo kontrolo za neizogibno potrebno, ako hočemo pričakovati izboljšanja naše zelo kurumpirane slovenske politike sploh. Z ozirom na članek, v katerem odgovarja v zadnjem „Miru“ poslanec Grafenauer na naša izvajanja o koroški politiki, pa lahko na kratko odgovorjamo, da temelji članek na napačnem domnevanju, kdo da je dopisnik naših člankov. Ne bomo se izpuščali v podrobnosti članka, tudi ne preresetovali vse mestoma ponesrečene primere, samo eno očitano odločno zavračamo kot popolnoma neopravičeno: da bi ne cenili po vrednosti zaslug duhovnikov za narodno probujanje in za vse uspehe slovenske politike na Koroškem. Tudi mi smo poudarjali in cenili zasluge teh vrlih prvoboriteljev naših, toda kar so na tem polju dosegli, dosegli so ne po svoji klerikalni, temveč po svoji narodni politiki. In le ker smo videli, da narašča prva na škodo druge, povedali smo o stvari nekoliko odkritih besed. Upamo da so našle pravo razumevanje, in da bodo imeli zaželjeni uspeh.

— **Srednješolstvo v Gorici**. Že večkrat smo imeli priliko grajati neznosne šolske razmere v Gorici in opozarjati naše poslance na to, in posebno v zadnjem času,

kakor smo tudi že poročali, je zavladalo v Gorici na polju srednješolstva pravcato izjemno stanje. Res je, red in disciplina morata vladati na učnih zavodih, ali vzlic temu pa dijaštvo ni in ne sme biti kuneč, na katerem naj bi razni hajlovski zagrizenci delali svoje vsenemške eksperimente, kakor se dogaja to v Gorici pod protektoratom naše slavne vlade, ki pošilja v to mesto profesorski material, ki nima niti zmožnosti niti volje za vzgojo slovenske in italijanske mladine. In eden takih privandrancev je v torkovi številki „Grazer Tagblatt“ izlil svojo velegermansko jezo nad goriškimi Slovencem, nad slovenskimi dijaki in končno celo tudi naravnost denuncijantsko nad slovenskimi profesorji. Dijaštvo imenuje splošno zelo leno, Gorica je „pribežališče drugje pogorelih dijakov“, to izkušnjo da naredi vsak nemški profesor, ki pride v Gorico iz srednjeevropskih v te „normalne“ razmere, te šole so „Potemkinske šole“, slovenske časopise imenuje „windische Blättchen“, slovenski razrednik daje pozivljaj dijake, da naj ne delajo nalog, kijih je dal nemški profesor, da slovenski profesorji svetujejo dijakom, da naj se obrnejo na državne poslance. H koncu pozivlja „naše“ (nemške) poslance, da naj vprašajo: „Kako misli vlada naše nemške profesorje, ki z največjim samozatajevanjem žrtvujejo svoje moči in zdravje nevhvaležni uničujoči nalogi vzgajati degenerirano in nahujskano dijaštvo, ki se zoperstavlja vsaki disciplini in redu, štiti proti surovostim njihovih razjarjenih nasprotnikov?“ — Na te nesramnosti pač ni drugega odgovora, kakor da slovenski poslanci z vso odločnostjo zahtevajo od vlade, da pomete iz naše srede te privandrance izzivače in denuncijante ter končno vendar da slovenskemu narodu na Goriškem, kar mu gre — slovenske srednje šole!

Sukno in modno gosposko blago, damsko fino blago in loden najceneje dobavlja **A. Skorkovsky v Humpolcu (Češko)**. Tovarniška zaloga v Pragi. II., Jungmanov trg (nasproti spomenika). Uzorec brezplačno.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Ustanovljeno 1842. Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela „Union“.

Delavnica: Igriške ulice 6 Ljubljana.

Prva domača dolenska žganjarna Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno K 1— lit.	Tropinovec navad. K 1— lit.
III. „ 1:10 „	III. „ 1:10 „
II. „ 1:30 „	II. „ 1:20 „
I. „ 1:50 „	I. „ 1:40 „
Drožnik III. „ 1:30 „	Brinjevec III. „ 1:40 „
II. „ 1:50 „	II. „ 1:80 „
I. „ 1:80 „	I. „ 2— „

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra

Specijalitet „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1:10 do K 1:20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1— do K 1:60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1— do K 2— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošila se v steklenicah, zaboljih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorec brezplačno!

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna raznovrstno skrivljene hrbtnice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja:

Turjaški trg šte. 4, I. nadstr.

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. dop. in od 2.—3. pop. v Wolfvih ulicah šte. 12.

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

<p>Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Čipkasto blago, pajčolan, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine. Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.</p> <p>Svilnati in baržunasti trakovi. Pozamenterija, porte in žnore, rezice, krepinice in žnore za tapetnike. Krepi in flori za zalovanje. Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.</p> <p>Šerpe iz svile, čipk in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.</p>	<p>Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka. Sukance za šivanje, pletenje in vezenje. Gumbi in različne igle.</p> <p>Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje. Idriljske čipke, vezene čipke in vložki. Pajčolan za neveste, mirtovi venci. Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke. Modreci in potrebščine za modrece.</p> <p>Glave-rokavice in rokavice za uniformirane, pletene, letne in zimске rokavice. Kopalno perilo, dišavé, milo in ustna voda. Krtače za obleko, glavo in zobe.</p>	<p>Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute. Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.</p> <p>Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi. Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje. Kravate, gumbi za manšete.</p> <p>Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice. Ogrevaleci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo. Nahrbtniki, ovratniki, robci.</p> <p>Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.</p>	<p>Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne! Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin. krasno, dobro in moderno opravo</p> <p>katera obstoji iz sledečih predmetov: Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ? Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka. Izvstne naramnice. 3 dobre žepne rute.</p> <p>Vse v škatli lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj. 8</p>
--	--	---	---

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!